

erdelyi
élet

1935 IX. 1. — XXIV. évf. 25. sz. — 20 L.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Loc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șineai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeronias Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Viteazul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Pirée Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Sziartău Pál, str. Meșianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Tesic Svetolik, str. Consistorului
Dr. Téthy Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Wiener Imre, Str. Eminescu 19.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan ■

Ügyvédek:

- Dr. Bojiac Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coșoiu Romului, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. Coșui
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Meșianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Lázár Ágoston, Str. Gh. Coșbuc 4.
Dr. Pop Sándor, Str. Cloșca 14.
Dr. Rác Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Săbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Okleveles építésszek:

- Koch Károly, Str. Greceanu 1.
Reusz Andor, Bul. Reg. Ferdinand 33
Rác Emil, Bul. Reg. Carol 81.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistoru-
lui 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiș 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexan-
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Aradi Általános Takptár. Bulev. Reg
Maria.
Bánáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár: Rt.
Bulev. Reg. Maria.

Fordító iroda:

Mitra I. Sándor, Bul. Reg. Ferdinand 5.
Csanádi-palota.

Hitelközvetítők:

- „Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

„Agronomul”, str. Cloșca 15.

Pénzügyi:

Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

- Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Janka Jenő, B. Reg. Ferdinand 25.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
La Providența Divine, Bul. Reg.
Maria

Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

„Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

Jónás Aladár butorgyár Str. Consis-
torului 42.

Bélyegzőgyár:

Stampa, str. Brătianu

Cénnagyár:

Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Fűrészgár:

Patria Aradi Fűrészgár Rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin), Calea Rad-
nei 37—39.

XXIV. ÉVF. 25. SZ.
1935 SZEPTEMBER 1.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

Mária királyné hatvan éve

(București.) A hírneves amerikai újságíró, Gladys Baker, nemrég a főudrosban tartózkodott, ahol beszélgetést folytatott Mária anyakirálynővel. A rendkívül érdekes interjú itt közöljük:

Most lesz hatvan éves.

Bölcs nyugalommal tekint az öregség elé. Az az asszony, aki — úgy látszik — nem öregszik, sok év óta.

— *En már nem csinállok semmit* — mondta — *csak szemlélődöm. És olyan élet után, amely tapasztalatokban gazdag, nem is tartom ezt oly nagyon kellemellen tevékenységnek. Amióta nincs közöm az aktuális eseményekhez, mindent sokkal igazságosabban tudok értékelni. Most, hogy öregszem, elvontabbak lesznek az örömeim.*

Megkérdézem, mi örvendeztette meg legjobban az életben.

— *Másokat szeretni — hangozt a felelet. — Ez sokkal fontosabb, mint az, hogy bennünket szeressenek. Persze: nem tudom, mit jelent az, szeretet nélkül élni. En az életet boldogan és szabadon vettem. Asszony-életet éltem. Egészen. Szereltem és szerettek. Szenvedélyes anya voltam és az is vagyok. Nagy tragédiákat és lelki válságokat éltem át, de a szomorúság egy lépéssel mindig előbbre vitt.*

Teinkete végigsiklik a ragyogóan fehér falakon, a régi nagy zongorán át a szalon hatalmas asztalán álló virágokhoz. Most úgy beszél, mintha eltalálta volna kérdéseimet.

— *Boldogság? Mi valamennyien a boldogságról alkotott fix ideával járunk az életben. Ezt a fix elképzelést csalódások érik. Természetes, hogy csalódások érik. Mint királyné sok mindent tehettem, amit*

Fény a reklám ünneplő ruhája

szerettem megtenni, hogy a kirdlyi feladatot mégis mindig súlyos tehernek éreztem. Türelmeseknek kell lennünk, hogy kirdlynők lehessünk. Mint államfőnek nem szabad rosszkedvűnek lennünk. És rosszkedvűnek lenni oly jó! Az állami ceremóniák nincsenek tekintettel a hangulatokra...

Jóllehet a románok görög keletiek és görögkatolikusok, a királynénak — ugy látszik — saját elképzelése van a vallásról. Ime:

— Oly könnyen félreértik a vallásokat. A szekták kerekednek felül. A szekták azt hiszik, hogy joguk van monopólrá. A vallás sokkal több, mint valamennyi nagy és kis szekta együttvéve. Talán a „Cristian-Science”, az abszolút jóakarat álláspontján állok. Ösztönszerűen hiszek a halál utáni életben, de... de nem szeretnék meghalni.

A királyné egyszerű, sötétkék ruhát visel, a nyakon keskeny fehér sávval. Világosbarna, most már őszülni kezdő haját hátrasimítja. Pillanatra elgondolkodik, amikor aktuális kérdésekről beszélgetünk: a születésnapjáról, a lánya és a görög exkirály válaszárol.

— Sohasem avatkoztam gyermekeim dolgaiba — mondja. — Gyülölöm azt, hogy valaki más emberek ügyeibe avatkozik. A saját gyermekeink dolgaiba sem kell beleavatkozni. Csak önkénytelenül, öregedve kezdünk más emberekhez, a kisebb-nagyobb ügyesbajos dolgaihoz csatlakozni: a szerelmeikhez és kisértéseikhez és a multjukhoz. És mily nehéz egymáshoz csakugyan közelebb jutni. Nehéz a dolga az anyának. Magam tapasztaltam. Az ifjuság a maga utját járja. Sokszor fejjel megy neki a falnak. Semmit sem tehetünk érte. Örök törvény ez. Most hatvan évvel az életemben nincsenek viharok. Nincsenek viharok, de annál több a napfény benne. Láthatja... öregszem. Sok napfény mindig az öregedés jele... Kirdlynőknél is...

Berlini levél:

Megmozdult az ellenállás a Hittler-birodalomban

Az utóbbi napokban, nem utolsó sorban a berlini Sportpalotában rendezett Streicher-féle gyűlés nyomása alatt olyan hírek terjedtek el a német birodalom fővárosában, hogy legalizálják a zsidóüldözéseket,

amelyeket ezideig felelőtlen elemek kilengéseként állítottak oda a külföld elé. Főként az hirdik, hogy a közeli napokban törvényrendelet jelenik meg, amely a zsidók és keresztények között megtiltja a házasságot. Ez a német középkorra emlékeztető törvényrendelet egy még 1814-ben kiadott rendelkezésre támaszkodik. A birodalmi lapok fantasztikus köz-

leményeket hoznak erről a törvényről, amely megrázóan dokumentálja a mai Németország szégyenteljes eltévelyedését.

Az új német házassági törvény, amelyet a zsidó-törvények élére szánnak, mint hivatalos helyen kijelentették, az osztrák és bajor országos közigazgatási bizottság 1814-ben kiadott rendeletén alapszik.

Hivatalos helyen hangsúlyozzák, hogy már százhusz évvel ezelőtt meg tiltották az anyakönyvi hatóságoknak, hogy keresztényeket és zsidókat összeeskessenek azon a területen, amely a Rajna-menti Pfalztól egészen a Moselig húzódott. Ebben a régi rendeletben szó szerint ez áll:

„A cs. kir. osztrák és királyi bajor országos közigazgatási bizottság Kreuzvachban megjelenő hivatalos lapjának 1814–15. évfolyamában közzétett rendelet, amely a Rajna balpartjának új államjogi rendelkezésével hatályát veszítette (1816), így hangzik:

Minthogy keresztények és zsidók házasságkötése, noha az ideiglenesen még fennálló francia törvények kimondottan nem tiltják, a két valias alapvető törvényeinek különböző szelleme miatt nem jár össze, de a régebbi német törvényekbe is ütköznek, ezennel megtiltatik minden polgári tisztviselőnek, hogy a jövőben keresztények és zsidók közötti házasságkötést végrehajtsanak. Ez a rendelet a közönség tudomására és a hatóságok részéről való pontos végrehajtás céljából ezennel közhírré tétetik.

Kreuznach, 1814 aug. 22.

A cs. kir. osztrák és kir. bajor közös országos közigazgatási bizottság:
von DROSSDIK s. k. elnök
Gróf ARMANSPERG.”

Egyidejűleg tovább folyik Streicher irtóháborúja a zsidók ellen. A „Völkischer Beobachter” külön rovatot ad ezzel a címmel: „Pusztuljon Juda, a nép pestis”. Naponta olyan tudósításokat hoz, amilyenek eddig csak Streicher nürnbergi szenylapjában voltak olvashatók. Szenzáció az a beismerés, hogy a hivatalos Németország a fajkérdés miatt hajlandó minden hivatalos megállapodást megszüntetni és minden külföldi állammal kötött szerződést papírrongynak deklarálni.

Julius Streicher, a véres antiszemitizmus vezére, lapja, a Stürmer megint különkiadásban jelent meg, amely

egész nyíltan pogromra uszit.

Ebben a különkiadásban törvényes házasságban élő asszonyok vannak névszerint kipellengérezve és olyan undorító fényképek jelentek meg, amelyek kizárólag arra szolgálnak, hogy a szexuális ösztönöket felkorbácsolják. Streicher ebben a laphan ellenőrzés alá helyezi a német bíróságokat és rájuk kényszeríti még nem legalizált fajtörvényeit.

Ezzel kapcsolatban érdemes megállapítani, hogy józan, becsületes körökben

mindenütt a német birodalomban megmozdult az ellendllás az embertelen módszer bestialitása és a tervezett embertelen és lealázó törvények ellen.

A Völkischer Beobachter eddig mindig telve volt a nemzeti szocialismus győzelmi jelentésével. Most azonban háromhasábos cím alatt kénytelen beszámolni arról, hogy Rothenfelde fürdő igazgatósága tüntetett a nemzeti szocialista állam ellen. Így szól a németországi hangulatot jellemző tudósítás:

„A teutoburgi redő melletti Rothenfelde ismert fürdőhelyen olyan események történtek, amelyek élénk fényt vetnek bizonyos reakciós és zsidószármazású köröknek a nemzeti szocialista mozgalom elleni tevékenységére. És semmi sem jellemezheti jobban e reakciós klikkek

népfelforgató módszerét, mint az — ahogyan Rothenfeldében meg-
 esett —, hogy szövetségre léptek a zsidókkal a nemzeti szocializmus
 elleni rejtett küzdelemre. A Führer rendeletére SA-különítmények
 utaztak teherautókon Rothenfelde fürdőre és ott beható módon:
 transzparenszekkel, plakátokkal és röpiratokkal csináltak propagandát
 a nemzeti szocializmusnak. Alig hagyták el a rohamosztigosok a
 fürdőhelyet, a transzparenszeket és plakátokat, amennyiben a zsidó-
 kérdésben állást foglaltak, letépték, illetve eltávolították. Tették ezt
 részben reakciónáriusok, részben zsidószármazásu magánosok, de az-
 után a fürdőigazgatóság rendeletére csendőrök végezték az eltakarítás
 munkáját. Természetesen a kormányelnök, mihamarabb tudomására jutot-
 tak ezek az események, megtett minden szükséges rendszabályt. A
 vakondok munkája azonban folytatódott. Rothenfelde fürdőn izgató
 és a mozgalmat sértő tartalmu röpiratokat terjesztettek és ezt a jel-
 szót hangoztatták: ták: Azértis zsidóknál vásároljatok!”

Hát még sem százszázalékos Hitlerék győzelme a jobsorsra ér-
 demes, tehetséges német birodalomban. Akadnak már többen, akik
 szembe mernek fordulni a megszegyenítő és barbár módszerrel, amely-
 lyel Hitlerék a világ szégyenfoltjává sülyesztették Goethe és Kant
 hazáját.

Szaga van a „Palladine“ reuma-sónak

(Timișoara) A Monopol igazgatósága legutóbbi rendeletet adott ki,
 amellyel arra kötelezte a trafikosokat, hogy az eddigi monopol-cikke-
 ken kívül, tehát a dohányneműeken, gyufán, bélye-
 geken, váltókon, konyhasón és lőporon kívül a
 „Palladine“ nevű gyógyszert is raktáron tartsák. A
 „Palladine“ a csomagolópapíron olvasható reklám
 szerint olyan fürdő, amely alkalmas a reumatikus
 fájdalmak gyógyítására. A reklám szerint a hatás
 már az első fürdő után érezhető. Eddig még nem
 nagyon győzödhettek meg a reumás-betegek a „Pa-
 lladine“ gyógyító hatásáról. Egyelőre csupán arról győzödhettek meg,
 hogy tulságosan drága. Egy csomag kerek ötven lei.

A közönség tehát még nem ismerkedett meg a szépnevű gyógy-
 szerrel, amit a Monopol ráparancsolt a trafikosokra.

*A rendelet szerint minden trafikos köteles egy láda „Palla-
 dine“-t raktáron tartani.*

Egy ládában mindössze 12 csomag van. Egy láda gyógyszer ára tehát
 600 lei. Ha a Monopol nagylelkű és tíz százalék hasznot engedélyez a
 trafikosoknak, akkor is 540 leit kell az ország minden trafikosának
 egy láda „Palladine“-ért lefizetni. És ezt az összeget le kell fizetni.
 Hitel nincs. A Monopol nem ismeri a kihitelezést. Most tessék elkép-
 zelni, mennyi millió lei folyik be ezért a gyógyszerért, amely eladat-
 lanul fog heverni a trafikokban végtelen időkig.

Nem tévedünk, amikor azt a véleményünket bátorkodunk kifejez-
 ni, hogy a „Palladine“ körül is nemsokára a panama bűzös hullámai
 fognak csapkodni. Nagyon is panama-illata van a „Palladine“ gyógy-
 sónak. Érezni lehet!

Felülvizsgálatot

követel a város közönsége a mozikartell ügyében

(Arad.) Abban az általános feltűnést keltett cikksorozatban, amelyben a városi mozik problémájával foglalkoztunk a magánmozikkal kötött megegyezéssel kapcsolatban, kizárólag a város érdekeit tartottuk

szem előtt. Nem volt szándékunkban a kákán csomót keresni, de elmondtuk kritikánkat, mert ezzel tartoztunk a város közönségének. Miután elmondtuk annak idején mindent, amit el lehetett és el kellett mondani, azzal fejeztük be cikksorozatunkat, hogy *dőlünk és vá-runk*. Azóta négy hónap telt el. A város-házán szeméiyi változások következtek be, amelyek ismét időszerűvé teszik a mozik problémáját. Most már nincs értelme tovább is várni. Most már a maga teljes egészében fel kell tárnai azt a komplexumot, amelyet mozi-ügynek ismer a város közönsége.

Nem lehet várni főként azért sem, mert a volt városvezetőség egyik legutolsó csejnkedésére az volt, hogy egy évvel meg-hozs-zabbította a városi és magánmozik együttműködését szabá-lyozó szerződést.

Már a társulás elején kibangsulyoztuk, hogy az együttműködés mindenképpen

hátrányos úgy a városra, mint a mozilátogató közönségre.

Hiába hangsúlyozta akkor a hivatalosan kiadott kommüniké, hogy az együttműködés óta megszűnt a deficit és a dolgok a legnagyobb rendben folynak. Megjósoltuk, hogy a közönség nem fog megbarátkozni a mozik inspekciós rendszerével, amely nyáron meg is szűnt és ekkor a városi moziknak kellett eltartaniok a magánmozikat is Beigérték nagy hangon, hogy ugynevezett nagyfilmeket fognak hozni. A valóság pedig ezzel szemben az, hogy a leggyengébb giccsekkal igyekeztek maguknak közönséget toborozni, természetesen eredménytelenül.

A közönség egyszerűen nem volt hajlandó eltérni maga fölött a közös mozivezetés diktaturáját,

hogy abba a moziba menjen, amelyet a direktórium éppen nyitva íart. A közönségnek nem tetszett az együttműködés, de voltak a városházán is olyanok, akik elleneztek a dolgot annál is inkább, mert a várost

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

!! Összes szépséghibák szakszerű ki- !!
kezelése. - Tanítványok kiképzése. !!

semmi sem kényszerítette a mozik problémájának ilyenén való megoldására.

*A városi mozik majd csak átvergődtek volna a válságos idő-
kőn anélkül, hogy magához kellett volna emelniök bukdácsoló
konkurrenszeit.*

Valljuk csak be egészen őszintén, a város keblére ölelte legádázabb ellenségeit és valóságos

nemzeti ajándékban részesítette őket

azzal, hogy nem engedte elbukni őket.

A város volt vezetősége mindenképpen nyereséget akart kimutatni az együttes mozivezetés szükségességének indokolására. Ki is mutatott bizonyos nyereséget, amelyről azonban kiderült, hogy

nem más, mint közönséges könyvelési trükk.

Hát igen: most már nem lehet tovább várni. Fel kell sorakozni az immorális és a város anyagi érdekeibe ütköző kartell ellen.

*Allítjuk és fenntartjuk, hogy a város ráfizet az egyesített ve-
zetésre.*

A ráfizetés annyira letagadhatatlan, hogy az utóbbi hónapokban már a kicsiny látszat-jövedelemről sem készítették kimutatást. Ez a papiros-jövedelem cseppet sem változtatta meg a helyzetet a városi mozik előnyére. Sőt: ellenkezőleg. A kartellnek új adósságai vannak.

*Csak az autobusz-üzemnek tartozik az egyesített mozi-üzem
csekély újabb cca 250 ezer leijel.*

Hogyan és mikor fogja megkapni az autobusz-üzem a pénzét? Ezt a kérdést a város új vezetőségének figyelmébe ajánljuk. Állami adót sem fizettek április óta. Éppen a napokban foglalták le a kartell adó-tartozásáért a város állami bevételeit.

De felhívjuk a város új vezetőségének figyelmét arra is, hogy szerezzen tájékozódást arról, voltaképpen

*mi történt a kulisszák mögött és nézzen utána, mi lett a sorsa
annak a belügyminiszteri vizsgálatnak, amely a mozik ügyé-
ben megindult.*

Azóta a helyzet csak rosszabb lett és ezzel a fordulattal rövidesen a timișoarai reviziós bizottság is foglalkozni fog.

Mi előre láttuk, hogy a helyzet súlyosbodni fog, ami csak igazolja azt a kezdettől fogva hangoztatott álláspontunkat, hogy

*a városnak sem anyagi, sem erkölcsi tekintetben nem lett vol-
na szabad belemennie ebbe a társulásba.*

Történtek itt olyan dolgok is, amelyek egyenszen beleütköznek az üzleti morálba. Szavahihető tanuk igazolják, hogy

*a jegykezelés körül is olyan anomáliák vannak napirenden,
amelyeket méltán kísér erős kritikával a közönség.*

Eddig még nem robbant ki ez a jegy-manipuláció. De megtörténhetik. Ezért aztán a városnak, mint erkölcsi testületnek kell vállalnia az erkölcsi és talán az anyagi felelősséget is.

*De a vizsgálat nem maradhat el a pénzügyigazgatóság részé-
ről sem.*

A multkoriban röviden foglalkozva a mozik ügyével megemlítet-

tük, hogy a közös vezetőség elenyészően kevés Metro- és Paramount-filmen kívül csupa selejtes giccset tűz műsorra. Ez annak tudható be, hogy

a közös mozik a filmkölcsonzóknek is tekintélyes összeggel tartoznak.

Már pedig a filmesek nem bolondok, hogy csupa sláger-filmet adjanak, amikor nem kapnak pénzi értük. Így azután a jobb filmeket felhigitják közepes, silány és olcsó filmekkel, mert csak ilyen módon találják meg számításukat a rosszul fizető, vagy egyáltalán nem fizető aradi moziknál. Természetes tehát, hogy

a silány filmeknek nincs közönségük, a mozik tátongnak az ürességtől, a deficit egyre nő, az adósság szaporodik és a város fizethet.

Mert ugyan ki fizessen? A magánmozik tulajdonosai, akiket a mostani rendszer a bukástól mentett meg? Az anyagi felelősség a várost terheli!

De terheli a várost még egy sokkalta súlyosabb felelősség is, amelynek kérdése az Urániában legutóbb keletkezett tüzpánikkal kapcsolatban vetődik fel. Szavahihető tanuk igazolják, hogy

a közönség fejveszettezen menekült a tűzveszélyes épületekből és csak annak köszönhető, hogy nem történt katasztrófa, hogy nagyon kevesen voltak az előadásokon. Ha véletlenül zsufolva van a tűz idején az Uránia,

következményeiben feláthatatlan katasztrófa történt. Kit lehet erkölcsileg és anyáigilag felelősségre vonni? Csak a várost. Vállalja-e a város a felelősséget az Urániáért, ahol nem ez volt az első tüzeset. És vállalja-e a felelősséget a Corsóért, amelyet tűzrendészeti szempontból csak akkor nyithattak meg, amikor külön vészkijárást építettek a Bancara udvarára.

Ezt a vészkijáratot azóta egy fal takarja el és veszély idején használhatatlan. Nem állítjuk, hogy más mozikban nem fordulhat elő tüzeset. A film anyaga felette tűzveszélyes és ha nem kipróbált szakember dolgozik a vetítő-fülkében, könnyen megvan a baj. Csakhogy éppen az a megdöbbentő a dologban, hogy

az egyesített mozik komoly és kipróbált gépészeit szélnek eresztették és helyükbe takarékosági szempontból 1500 leijes fiatalembereket alkalmaztak.

Ez az egyik. A másik fontos követelmény a mozikkal szemben a telefon. A törvény kötelezi a mozikat, hogy telefont tartsanak. Szeren-

A TÉNYEK BESZÉLNEK...

s azt mutatják, hogy Erdély és Bánát leg-szerencsésebb fővárosítása a **Banca ILIESCU S. A. Cluj**

A III-ik osztály huzása 1935 Szeptember 15.
Ujtsa meg sorsjegyét!

Aradi fiók: Strada Bratlanu No. 3.

csétlenség esetén nélkülözhetetlen a telefon Üzleti szempontból is fontos. Ezzel szemben az a tény, hogy

egyetlen aradi mozinak sincs telefonja.

Ahol volt, ott leszerelték, mert a telefonclófizetéssel is egy csomó hátralékban vannak. A törvényes előírás mellékes, a közönség életbiztonsága másodrendű kérdés!

Szükségesnek tartottuk mindezeket megírni, hogy

felhívjuk a mozik ügyére dr. Coşoiu Romulus interimár bizottsági elnök figyelmét.

Fontos probléma ez főként az egy évvel meghosszabbított megállapodás következtében. Vegye dr. Coşoiu házi revízió alá a meghosszabbított szerződést, még mielőtt a timişoari revíziós bizottság döntene felette. A város közönsége várakozásteljesen tekint az új primár felé, hogy rendet teremtsen a mozi-dzsungelben.

Csak a hangjukat halljuk...

(Oradea.) Az erdélyi színnézet válságával kapcsolatban egy színész nyílt levéllel fordult az országos Magyar

(Oradea.) Az ardeali színnézet válságával kapcsolatban, álljon élére egy országos mozgalomnak, mert a színház a magyar szó, a magyar gondolat, a magyar kultúra utolsó vára. Hosszasan kungatja a vészharangot az érdekes

histrió, de alapos a feltevésünk, hogy **hiába harsogja bele az itteni magyarság vezetőinek fülébe a végveszedelmet, nem hallgatnak rá.** Egy-két hangzatos frázis fog elpuffogni, de a cselekedet terére nem fognak lépni.

Sajnosan kell megállapítani, — alaposan megfontoltuk, hogy foglalkozzunk ezzel a nyilvánosság előtt —, hogy a romániai magyarság ugynevezett vezetői — akik voltaképpen odatolakodtak a párt élére —

semmi olyan megmozdulásban nem vesznek részt, amely nem pártpolitika, amely az egyetemes magyarság kulturális, gazdasági és szociális érdekeit előbbre vihetné.

Nem látni a mi „nagyjainkat irodalmi mozgalmakban, a sajtó támogatásában, művészi megmozdulásoknál. Mintha teljesen kiestek volna a romániai magyarság életéből, mintha a pártpolitikában látnák a magyar érzés, a magyarságra való tartozandóság alfáját és omegáját. Hát igen,

akiknek a szellemi és anyagi erőt kellene képviselniük a mi kisebbségi életünkben, azok olyan távol állnak a magyar tömegektől, mintha egy egész világ választaná el őket egymástól.

Látjuk ellenben a kisembert: a kereskedőt, az iparost, a nyomorban tengődő lateinert, az agyonnyelvvizsgázott, numerusokkal zaklatott és megfélemlített tisztviselőket, amint hitet tesz üldözött magyarsága mellett azzal, hogy

a szó igazi értelmében vett áldozatot hoz a magyar kulturáért.

Igen: a kisember elmegy a színházba, előfizet a maga lapjára, könyvet is vásárol abból a szűkre szabott keresetéből, amelyből alig futja a megélhetésre.

A kisembernek lelki szüksége a színház, az irodalom és a lelki szükséglet kielégítésére meghozza a maga áldozatát.

És kik áldoznak még a magyar kulturára. Azok a nem árják, akiket a hivatalos magyar politika rosszakaratúan és vak elfogultságban elidegenített. Magukat zsidóknak valló polgárok áldoznak a magyar kulturáért. Áldoznak, mert kisebbségi kultúra, emberi kultúra fenntartásáról van szó. Ellenben visszahúzódnak a nagyok, a gazdagok, a magánosok, a birtokosok, a magyar nagyiparosok, nagykereskedők, vállalkozók. Ezeknek szent kötelességük volna minden magyar kulturális megmozdulásnak élére állni, lelkes szóval és minden lelki szónál ékeesebben beszélő tettekkel. De csak a lelkes szavakat lehet nagyritkán hallani. A tettekkel nem lehet találkozni. Az áldozatkészség kihalt azokból, akiknek módjukban állna áldozni.

Ezért szegény a Magyar Párt,

ezért van magára hagyatva a romániai magyarság. Vajon nyugodt és megelégedett az urak lelkiismerete?

Ébredjenek fel az urak, mert ez az eléggé el nem ítéhető nemtörődomség előbb-utóbb megbosszulja magát.

AZ UJSÁGIRÓ-KLUB vezetősége mindenben eleget tett úgy a törvény szellemének, mint a társadalmi követelményeknek, mert az az intenció vezeti, hogy

a Klub nivós legyen és a tagoknak kényelmes otthonul szolgáljon.

Mindenekelőtt a tagfelvétel körül szigorú, de igazságos szelekciót vezet keresztül, tehát a klubba nem kerülhetnek be nem odavaló elemek még akkor sem, ha pénzüik van. Azután az igazgatóság a törvény értelmében külön látogatójegyet ad azoknak, akik megengedhetik maguknak, hogy a kártyatermeket látogathassák.

Arad új polgármestere:

dr. Coțioiu Romulus elrendelte az általános nagytakarítást

(Arad.) Amikor nyilvánosságra került dr. Ursu Ioan interimár-bizottsági elnök lemondása, nem is indultak meg az ilyenkor szokásos találgatások, hogy ki lesz az utódja. Egy névtől volt visszhangos a városháza, a sajtó, a város egész társadalma. Ez a név: **dr. Coțioiu Romulus**, aradi ügyvéd, kamarai képviselő, az aradi liberális párt egyik vezéregyénisége, a politikai élet reménysége. Talán néhai dr. Robu Ioan főpolgármester személyét övezte annyira a szeretet, a tisztelet és népszerűség, mint a város élére kinevezett fiatal politikusét.

Nagy feladatok megoldása vár az új polgármesterre. Olyan időben veszi kezébe a város vezetését, amikor szinte kiheverhetetlen veszteségek érik Arad gazdasági életét.

Bizalom nyilvánul meg iránta és a polgárság nagy reményeket fűz ugy az ő, mint az új város-

vezetőség működéséhez

Tetteket vár a polgárság a tetterős, lelkes, nagykonfúciójú és európai műveltségű primártól, aki — ahogy ismerjük — igyekezni fog rászolgálni a város első polgára elnevezésére.

Aradot meg kell állítani a hanyatlás szomorú folyamatában és a fejlődés útjára kell vezetni.

Ez a generális irányelv lebegjen dr. Coțioiu Romulus előtt és ebben a munkájában támogatóra fog találni minden aradi polgárban.

Az természetes, hogy a fiatal, lelkes és ambiciózus polgármesternek vannak célkitűzései. De ezekről még nem nyilatkozott. Előbb ismernie kell a költségvetési kereteket, amelyek között munkájában mozoghat. Egyelőre arra kell vigyáznia, hogy a megadott keretek között meg lehessen tartani a jelenlegi értékeket, azután nivós, lankadatlan munkával sor kerülhet a város jövedelmeinek gyarapítására, általános nagytakarításra, hogy dr. Coțioiu polgármester el is érhesse célkitűzéseit.

Minden esetre Arad városa nyereségnek könyvelheti el, hogy a belügyi kormány dr. Coțioiu Romulust nevezte ki a város ideiglenes bizottsága elnökévé.

Aranypánik a külvárosban

(Timișoara.) Az aranymámor megint megszállta az embereket. Nem új aranymezőket fedeztek föl, nem aranyport mosnak járhatatlan vidékek veszedelmes folyóiban. Nem erről van szó. A meglevő, a föld mélyéből már napvilágra hozott és ipari munkával feldolgozott aranyra vetették magukat az emberek. Oh, nem a papírpénz ingadozása miatti félelem hajtja ezeket az embereket a sárga ördög karjaiba.

Spekulánsok keresik, hajszolják az aranyat.

Olcson szerzik be, hogy drágán eladják.

A jó, hiszékeny vidéket és a város külső részeit szinte elárasztják a hol titokzatosan suttogó, hol hangosan ágáló ügynökök, akik a hiszékeny és a legtöbbször ügyes és agyafurt trükkökkel elszédített kisemberektől potom áron összevásárolják a kis arany-értékeiket: órákat, gyűrűket, láncokat, csecse-becséket. Rendszerint azzal a mesével állnak elő, hogy a mi kormányunk is le fog térni az aranyalapról és amerikai mintára leértékeli a román valutát. A hiszékeny áldozatok között valósággal pánikot idéznek elő ezek a szemenszedett kitalálások, amelyek alkalmasak arra, hogy pénzünknek nehezen tartott értékét aláássák és lerontsák.

Nem elszigetelt jelenségekről van szó.

Alaposan kiépített szervezetek hálózják be a vidéket és különösen Timișoara és Arad külvárosait.

Az ügynökök természetesen nem a saját szakállukra dolgoznak, hanem megbízóik érdekében járnak el. Vannak vállalkozók, akik egész sereg ilyen ügynököt foglalkoztatnak, akik nagyjátékot reprezentáló aranyat hajtanak fel megbízóik számára. Hogy azután ezek az olcsón megszerzett értékek hová vándorolnak, mi történik velük, vajjon a páncélszekrények öblös mélységébe kerülnek-e, külföldre csempézik-e őket, vagy pedig ipari átdolgozás után, mint ékszeresek jutnak forgalomba, azt nem tudjuk.

Mi megirtuk a dolgot, mert szolgálatot vélünk teljesíteni a kisembereknek, amikor arra figyelmeztetjük őket, hogy

ne düljenek be jósvájdáju ügynökök alaptalan meséinek.

Ha pedig mégis meg akarnak válni arany-értékeiktől, ennek megvan a maga rendes útja, amelyen nem fogják megkárosítani őket, hanem megkapják az arany rendes kereskedelmi árát. Vannak még tisztességes, bejegyzett ékszerészeink, akikhez bizalommal fordulhatnak tanácsért.

REUSZ műjéggyár

3 havi üzemjavítási és modernizálási munkálatok befejezése után a legjobb műjeget hozza forgalomba. — Házhozszállítás teherautokon. Pontos kiszolgálás, hatóságilag engedélyezett hűtőtelep. Bul. Reg. Ferdinand 23. Tel. 141.

Hogy készül Aradon a „szegedi paprika“?

(Arad.) Nem szívesen tesszük, de kénytelenek vagyunk mindazok étvágyát elrontani, akik szeretik a piros paprikával készített ételeket. Kötelességünk megmondani, hogy illuzióban él az, aki azt hiszi, hogy paprikás-csirkéjét, borju-pörköltjét, marha-gulyását kitünő szegedi paprikával izesítve kapja feltálatva. Erről szó se lehet, mert igazi szegedi paprika talán egész Romániában nem is kapható. Pedig tekintélyes mennyiségű szegedi paprika jön be az országba, különösen itt nálunk. Csakhogy

az államilag ellenőrzött és kétszer lepecsételt öt kilós zsákokból alul kiszedik a valódi szegedi paprikát és 20—30 kiló hamisított paprikát készítenek belőle,

amit azután angyali ártatlansággal valódi szegedi paprikának adnak el.

A hamisított paprikának egyik romániai gócpontja Arad.

Vannak itt direkt paprikahamisításra berendezett üzemek, úgynevezett paprikaőrlo-malmok, amelyek mázsaszámra ontják magukból a festett lisztet, a téglaporrall kevert rosszminőségű paprikát. Ezek a lelketlen kufárok nehéz milliókat harárcsoltak össze a hamisított paprikával. Hogyan és miből készül a vörös por? Szakértő így mondja el:

— A hamisítók a paprikához 8-as takarmánylisztet használnak. A lisztet piros festékkel megszínesítik. A megszínesített anyagot szárító-gépekkel megfújtatják és hozzákeverik a szaknyelven merkantil-paprikának ismert anyagot. A merkantil-paprika pedig nem egyéb, mint a paprika-növény magkoronája, amely őrölt állapotban kerül a takarmánylisztbe és megadja ennek a csipős paprika-ízt.

Hát így készül nálunk a „szegedi paprika“. Természetes, hogy az így hamisított paprika sokkal olcsóbb, mint a rendes paprika. De mert olcsó, rossz is és ártalmas az egészségre. Igen sok panasz érkezett már a rendőrséghez és az egészségügyi hatósághoz, amely már nyomában van a titokzatos paprika-malmoknak. Hamarosan szenzációs leleplezésekre lehetünk elkészülve a paprikafronton.

Nem ilyen üzemekre gondolunk, amikor gyár- és fürdővárossá akarjuk fejleszteni Aradot!

Kereskedők és háztulajdonosok tiltakozása a „Sfatul Negustoresc” és a „Háztulajdonosok Klub”-ja ellen

(Arad.) Az Erdélyi Élet volt az első sajtóorgánum, amely szóvátette az aradi lázas klub-alapítást, aminek gyors egymásutánban két kártya-klubbot „köszönhet”

Arad. Az egyik, a „Sfatul Negustoresc”, hangzatos címet viseli és a Dácia hátsó traktusában működik nagyszerű pinkasikerrel. A másik, a „Háztulajdonosok Klub”-ja címen igyekszik brazíliai-játékkal kizsebelni a hiszékeny áldozatokat az Aradváros tulajdonát képező színház-épületben.

A „Sfatul Negustoresc” cím ellen a leghatározottabban tiltakoztak az aradi kereskedők, de — úgy látszik — eredménytelenül, mert

a Sfatul még mindig ezen a címen fosztja ki a termeibe tévedt kispénzü embereket és a felhajtókkal becsalt vidéki palikat.

Már első közleményünkre felfigyelt Vulpe Constantin főügyész, akinek hatáskörébe tartoznak a kártya-klubok. A főügyész szigorúan ellenőriztette az első napokban a Sfatult, mert olyan jelentések futottak be hozzá, hogy ennek a klubnak a vezetősége semmibe veszi a törvényt és kijátsza annak rendelkezéseit. Az első napokban látzólagos igazoltatás után juthattak be a klub játéktermébe azok a kisemberek, akik a családjuktól vonták el a pénzt vagy esetleg tiltott uton szerezték, hogy szerencsét próbáljanak. Mondanunk sem kell, hogy a szerencse nem nekik, hanem a klub vezetőinek kedvezett, mert

a forgalomban levő pénz legnagyobb részét a pinka nyelte el.

Hihetetlen, hogy milyen vakmerően és mennyire szemérmetlenül üzik az áldozatok kifosztását. Ha nagy ritkán nyer is valaki, az csak látszat-nyereség. Mire kijut a játék-szobából, azon veszi észre magát, hogy a nyeresége illúzió, mert a pénz a pinkába vándorolt és a krupié önhatalmán levont borraalójára ment el.

És mindez a „Sfatul Negustoresc” bitorolt cégére alatt történik,

egészen nyíltan, a szerencse-játékról szóló törvény flagrns megsértésével, amennyiben

boldog-boldogtalan bemehet a klubba, ahol ma már senki sem kérdezi, hogy tag-e, vagy sem, van-e külön engedélye a játéktér látogatására, vagy sincs?

A Sfatulban semmit sem kérdeznek a belépőtől, csak pénze legyen, amit el lehessen venni tőle. A kereskedők tömeges panaszára a kereskedelmi és iparkamara átiratot intézett a kamarák országos szövetségéhez és a legérelyesebben tiltakozott a cim-bitorlás ellen.

A másik játék-klubban, a „**Háztulajdonosok Klubja**”-val ugyanez a helyzet. Az aradi háztulajdonosok, akiknek semmi közösségük nincs a klubbal, nyilatkoztak is a lapokban az ellen, hogy a Háztulajdonos Szövetség cégére alatt kártya-barlang folytasson Aradon olyan működést, amely a törvény intencióinak legvakmerőbb lábvaló tiprása. De átirat a klub vezetőségének a bucu-reștii Háztulajdonosok Szövetsége is és erélyes felháborodással tiltakozott az ellen, hogy nevükben ilyen klub működjék.

Egyébként megbízható forrásból arról értesülünk, hogy ezek a kimondottan hazárdjátékra bazirozott klubok állandó rendőri felügyelet alatt állnak és figyelik az állandó látogatókat, akiket ezek a klubok válogatás nélkül fogadnak be. Főként a kisegisztenciákat, tisztviselőket és magánalkalmazottakat figyeli a rendőrség és mind azokat az állami tisztviselőket, akiknek a törvény határozottan megtiltja a játéktér látogatását. Mert sem a Sfatul, sem a Háztulajdonos-Klub nem tartja be a törvénynek ezt a szigorú rendelkezését és ezzel a legnagyobb kelemetlenségnek teszi ki azokat, akiknek nem szabad kártayklubban megjelenniök és akiket az időnként elrendelt ellenőrző razzia során a hatósági közegek a játékasztalok körül fognak találni.

Ez a rendőri felügyelet azonban senkinek sem kelleme, még azoknak sem, akik megengedhetnek maguknak ilyen passziókat.

Minden háztulajdonos érdeke, hogy a hatóságok (vizügyi, aradi mérnöki hivatal és városi egészségügyi hivatal) által elfogadott

RO-FRE

ujrendszerü szabadalmazott szennyvizszűrőt ez rezzen be, ez a legjobb, legolcsóbb és legpraktikusabb. Beszerezhető:

Rossi și Pellegrini-cégnél

Arad, Str. Mărășești 61 szám.

Telefon-szám: 671.

Rulett-dámák

(Baia Herculana.) Nők a játékasztal körül olyan téma, amelyről köteteket lehetne összeírni. Valamikor régen, amikor még nem voltak valutanehezségek és nem volt vízumkényszer, szóval a boldog békeidőkben dús gazdag román bojárók, meggazdagodott szerbiai sertéskereskedők, bolgár földbirtokosok, magyar mágnások látogatták az akkor még Herkulesfürdőnek nevezett gyógyfürdőt és folyt a játék a kaszinóban reggeltől estig csengő aranyakban. Akkor még nem ismerték a rulett-korongot a fürdőn, csak a kártya járta. A játékban nők is résztvettek és én egy gyógyfürdő dáma szakította meg nyaralását és utazott haza pénz és ékszer nélkül.

Ma Baia Herculana-ban a rulett az ur. A forgatható korong. A kártya csak mellékes szórakozás.

A rulett-asztal körül rengeteg a nő.

Nem játszanak nagy tétekből, de annál szorgalmasabban. Nem nyernek és nem veszítenek fantasztikus sumúkkal. A nők sokkal kicsinyesebbek, mint a férfiak. Óvatosabbak és előrelátóbbak.

Ha a kíséző férfi játszik és nyer, a nő a nyereséget rögtön eltünteti.

A nők a legtípikusabb szisztéma-játékosok. A legtöbbje megőrizve önuralmát ül az asztalnál, előtte notesz, kezében ceruza. Lelkiismeretesen feljegyzik a számokat. Rendületlenül hisznek a saját rendszerükben. A balszerencse sem téríti el őket „biztos” rendszerüktől. És aki véletlenül nyer a rendszere mellett, az képes megesküdni a szisztéma csalhatatlanságára és a világ minden kincséért nem árulná el másnak a nagy titkot.

Vannak aztán a nyugodt, higgadt és komoly nőknél kívül olyanok, akik

minden krupié rémei.

Idegesek, izgatottak, mások tétjeit maguknak reklamálják, gyakran egészen felforgatják a játékot. Mások a kaszinó-törzsvendég szerepében tetszelegnek, barátságosan és bizalmasan rámosolyognak a krupiéra és azt hiszik, hogy női bájaikkal a kérlelhetetlen szerencséjét is meg tudják veszíteni.

A kaszinó gyakori látogatójának bizonydra feltűntek már azok a nők, akik korán délután megjelennek a rulett-teremben és hat órákor idegesen nézegetik a karkötő-órájukat.

Ezek a feleségek, akik titokban hódolnak a játékszenvedélynek, akik titokban osontak ki a penzióból vagy szállóból, amíg a férj alszik vagy kurdját tartja, esetleg kiránduláson van. Önagysága hatkor otthagyt a csapot-papot és hazasiet, akár nyert, akár veszített, nehogy férjeura rájőjjön a tiltott dologra.

Érdekes megfigyelné azokat a nőket, akik férfi-kísézővel jönnek a játéktérre. Például nézzük azt a szép szőke asszonyt, aki egyik tétet a másik után veszti. A férje, aki a legjobb akarattal sem nevezhető

törvénnyel ellátott nők tulnyomó része (Aradon 160-on felül tart nyilván a rendőrség erkölcsrendészeti osztálya) a volt Hal-tér mögött lévő kis uccában laknak azokban a házakban, amelyek a törvény életbelépése előtt a hivatalosan elismert és türt örömtanyák voltak. Természetesen nem férnek el valamennyien ezekben a házakban és így kénytelenek privát lakni.

Élelmes és lelkiismeretlen emberek ebből a helyzetből is busás hasznot tudnak kipréselni.

Bérbevettek egész házakat, a szobákat aprókra parcellázták és ezekben a bűzös, egészségtelen, levegőtlen és rendszerint sötét odokban helyezik el az örömlányokat. Természetesen mindent elkövetnek, hogy minél több pénzt hozzon a bérleményük; az egészségügyi követelményeknek egyáltalán meg nem felelő oduért havi 1800—2000 leit fizetnek. Nagy pénz ez, amit a mai leromlott gazdasági viszonyok között az amúgyis szerencsétlen páriák csak úgy tudnak megkeresni, ha teljesen kivetkőznek emberi mivoltukból és még jobban lealacsonyítják magukat.

El lehet aztán képzelni, hogy éjszakánként mi megy végbe egy ilyen tulsufolt bérházban. Csodálkozni lehet azon, hogy a bűnügyek egész sorozata nem fordult még elő.

És csodálkozni lehet azon is, hogy ezek a járvány-fészkek még nem szedtek nagy számban áldozatokat.

A környék lakói telve vannak panaszokkal, amelyek süket fülekre találnak. A helyzet már annyira elfajult, hogy a hatóságnak szigorúan kellene ellenőriznie ezeket az örömtanyákat, a pizsoknak, bűznek ezen melegágyait.

(Arad.) **Az új városvezetőségnek névsorában új névvel találkozunk:** Vulpe Iosif nevével. Csak a városvezetőségben új, Arad társadalmában immár másfél évtizede ismerik és szeretik. Mit is irhatnánk ebből az alkalomból Vulperől, akiről már minden elismerést elmondtunk akkor, amikor a Munkakamara kormánybiztos-elnöke lett. Ebben a pozícióban hatalmas szociális és humanisztikus tevékenységet fejtett ki, például az erdei iskola támogatása, a tanonckérdés megoldása. Rövid idő alatt oly eredményes szervezőmunkát fejtett ki a három vármegyét magában foglaló Munkakamarában, hogy példaként emlegetett minta-intézménnyé emelte. Új működési körébe elviszi magával kiterjedt helyi ismereteit és a polgárság bizalmát és szeretetét. Vulpe Iosif a torony alatt értékes és eredményes munkásságot folytathat a város polgársága érdekében.

Szerencsejátékok az uccán

(Timișoara.) Cukorkaboltok, fűszerüzletek előtt szerencse-automaták körül valóságos embergyűrű áll. Emberkék gyűrűje. Két leies, három leies, öt leies automaták csábítják játékra a kicsinyeket. Az ozsonna-pénzüket, az ajándék-leieket dobják be az automata nyílásába. Az automata azután kidob egy papirlapot, amelyen szám áll. Szerencseszám. **A legszerencsésebb esetben olyan cukorkát vagy csokoládét lehet nyerni, amelyet olcsóbban bármely cukorkaboltban meg lehet vásárolni szerencseszám nélkül.** A nyeremények rendszerint raktárra visszamaradt portékából állanak, amelyeket szerencse-automatákba dugnak a gyárak.

Eltekintve attól, hogy a szerencse-automaták hitvány tartalmukkal becsapják a közönséget és egészségügyi szempontból is kifogásolhatók,

gyermekben felébreszti a szerencsejáték iránti hajlamot, kifejleszti bennük a pazarlás szunnadó ösztönét.

Régebben takarékosagra szoktatták a gyermeket. Takarékperselybe dobta ajándékba kapott filléreit és amikor a persely megtelt, csinos summa került ki belőle, amivel hasznos dolgokat lehetett vásárolni. Vagy ott volt a postatakarék. Az ajándék-filléreken, megtakarított ozsonna-pénzeket bélyeget vásároltunk, speciális kartonlapra ragasztottuk és amikor megtelt, bevittük a postatakarék-pénztárba. Az évek folyamán tekintélyes összeg gyűlt össze ilyenformán és akárhány fiatalember ezzel a pénzzel alapította meg egzisztenciáját.

Külföldön a gyerekeket zsenge koruktól fogva takarékosagra nevelik.

Az iskolában propagandát csinálnak a takarékoságnak, amelyet mint nemzeti erényt állítanak oda a serdületlen fiatalság elé.

Nálunk rengeteg az alkalom, hogy a gyerekeket éppen az ellenkezőjére, a pazarlásra szoktassák. Az ilyen alkalmak egyike a szerencse-automata. Érdemes efölött gondolkodni!

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

A drótnélküli

meggazdagodást még nem taiálták fel, — mondták a tettenért orgazdák

(Arad.) Annak idején sokat foglalkoztak a napilapok annak a tolvajbandának viselt dolgairól, amely hosszú ideig rendszeresen lopkodta a telefonhuzalokat, villanyvezetékeket és táviródrótokat és így sok százezer lei értékű kárt okozott az államvasutnak, a telefonársaságnak, a postakincstárnak és az aradi villanygyárnak. A banda valamennyi tagja kézrekerült. Le is csukták őket, de azután szabadlábra kerültek. Később újra le akarták tartóztatni a tolvajokat, de csak kettőt sikerült elfogni, a többit országosan körözik.

A drótlopásnak voltaképpen az a szenzációja, hogy a tolvajok kiadtak a felbujtókon és egyben az orgazdákon. A tolvajok bevallották, hogy a lopásra Stoll Emil és Walter József aradi rézöntők és rézkereskedők bujtották fel őket és ők is vették meg tőlük a lopott drótot kilonként 15 leiért. Miután a vörösdrot kilójának bolti ára 78 lei, el lehet képzelni, hogy mennyit kerestek a lopott dróton.

Arad iparostársadalmában érthető feltűnést keltett a leleplezés. Stoll Emil igen tekintélyes aradi iparos, akinek saját háza van és köztudomás szerint rendezett anyagi viszonyok között él. A Stoll-család régi aradi iparos-familia. A háboru után szűnt meg az országos viszonylatban is neves „Stoll Károly és Fia” lakatos-műhely, amely a Stoll-család saját házában, a mostani Alex. Gavra-uccában évtizedekig működött. Stoll Károly elhunytá után Emil nevű fia vezette az üzemet, amely akkor szűnt meg, amikor az állambiztonsági hivatal elrekvirálta a házat. Stoll Emil eladta a házat és a Grig. Alexandrescu uccában, a mostani sapkagyár mellett csinos magánházat építtetett magának. A mesterségét nem folytatta többé és mindenki azt hitte, hogy vagyona hozadékából él. A tolvajbanda leleplezése alkalmával azután kiderült, hogy

Stoll Emil a büntetőtörvénykönyv paragrafusaiiba ütköző módon szerzett jövedelmet.

Eleinte senki sem akarta elhinni Aradon, hogy Stoll Emil, a régi aradi iparos-családból származó iparos ennyire megfélemedezett magáról. A vizsgálat során azonban beigazolást nyert, hogy

ugy ő, mint Walter, csakugyan szellemi irányítói voltak a bandának.

A bűnügyi eljárás folyamatban van. A vizsgálat nem tartotta szükségesnek a felbujtók letartóztatását, mert mindkettő vagyonos és nem kell szökésüktől tartani.

Arad elismert és tisztességről híres iparostársadalmának kellemetlen az ügy, mert hiszen nem is lehet közömbös, hogy egyik vezető tagján ilyen sötét folt esett.

București levél:

Coroiu, a rabló-sztár

George Coroiu nem közönséges rablóvezér. Hónapokig tartott, amíg csendőrkézre került. A falusiak, akik szeretetükbe fogadták, azt híresztelték, hogy önszántából adta meg magát, mert megunta a be-

tyár életet, végre megint fődél alatt akart lakni és pihenni akart. A fogházat találta legalkalmasabbnak erre a célra. És tényleg az igazságszolgáltatás őrizte itt az igazságszolgáltatás ellen, vagyis amíg a fegyőrök vigyáztak rá, nem érhetne valahol az erdőben, bujdosás közben a csendőr-golyó. És Coroiu nagyszerűen élt a botoșanii fogházban. A fogházigazgató előzékenyen megengedte neki, hogy a cellájában lakomát rendezhessen és dőzsöljön és hogy sokáig ne unatkozzék, a barátok és ezek szeretői is résztvettek a rablóvezér multságain.

Coroiu azonban végül is megunta az egyhangu fogházat és otthagya a házat, amely egyideig vendégként ölelte körül falaival. Coroiu eltűnt, magával vitte a felügyeletére kirendelt fogház-katonát. De csak rövid három napra tűnt el. Ekkor visszatért és mosolyogva kijelentette, hogy

csak azért szökött meg, hogy bebizonyítsa a hatóságoknak, miszerint szabad akaratból tartózkodott a fogházban.

És egyébként is tüntetni akart az új fogházigazgató ellen, aki elkövette vele szemben azt a csufszágot, hogy megbilincselte. Ez mélyen sérti az igazi rablóvezér becsületét.

Kicsoda ez a Coroiu? A legenda különleges tulajdonságokkal ruházta fel. Kóborló diákot csinált belőle, aki otthagya az egyetemet, hogy a nagyvilágban helyreállítsa a jogrendet.

Coroiu sohasem volt diák. Alighogy olvasni és írni tud. Írása olyan, mint egy első elemistáé. Az igazság az, hogy két évvel ezelőtt még szolga volt egy környékbeli kamarai képviselő birtokán. Coroiu csinos fiú, uriasan öltözködik a rablott holmiból. Az sem igaz, hogy valamikor kicsiny birtoka volt, amit tőle nagybirtokosok elvettek. A valóság természetesen az, hogy a nagybirtokosoktól vették el a földet és odaadták a parasztoknak.

Legnagyobb angol és francia divatlapok szerint öltözhet, ha felkeresi

CSONT

„Revü” urisزابóságát.
Arad, Str. V. Goldiş — Palatul Banca Românească

Igaznak látszik az a feltevés, hogy Coroiu azért hagyta el a gazdáját és csapott fel zsványnak, mert azzal vádolták, hogy meggyilkolta és kirabolta a nagyanyját. Pedig ez nem is igaz, hangoztatta mindig a rablóvezér. És ez az igazságtalanság csinált belőle rablót. Ezért lett a fennálló társadalmi rend ellensége. Azóta állt lesben a környék erdőiben, megtámadta a kereskedőket, akik vásárról vásárra jártak. Jól szervezett banda élén állt és felvette a harcot az üldözésére kirendelt csendőrök és rendőrök ellen.

*

Coroiu azonban egy idő óta nem bajlódott kicsiny dolgokkal. Az amerikai gangszterek nyomdokaiba lépett. Tizenöt főből álló bandájával az elmúlt télen megtámadta Stefanesti városkát, amely Botoșani közelében fekszik az észak felé vezető országút mentén. Coroiu és banditái késő éjjel lepték meg az alvó várost, a főut valamennyi házát sorra felkeresték, mindenütt elő kellett adni a pénzt és ékszereket. Azután udvarias szavakkal bucsuzott a banditavezér a kifosztott polgároktól. Közben felverték a szomszédos községeket, felvonult a csendőrség és heves tüzharc után sikerült valamennyi banditát elfogni, csak Coroiut és Simonescut, a vezér adjutánsát nem. Ők ketten elmenekültek. Simionescu volt Coroiu leghüségesebb embere. Később hátulról lelőtte, mert jól ismerte a vezér valamennyi buvóhelyét, rablóhadjáratait és cselét.

Coroiu legnagyobb fogása az volt, amikor megtámadta Fischer földbirtokost, Botoșani leggazdagabb emberét. Fischer háza a pénztügyi igazgatóság mellett van, amelyet állandóan rendőrség őriz. Nem törődve ezzel, délen tisztelte meg látogatásával Coroiu a dúsgazdag birtokost. Amikor egyedül maradt Fischerrel, megnevezte magát és udvariasan felszólította a földbirtokost, ne csináljon lármát, hanem adja át a kasszakulcsokat. Fischer természetesen szörnyen megijedt, de rögtön visszanyerte lélekjelenetét és megmondta a banditának, hogy nem sok hasznát venné a kulcsoknak, mert a pénztárszekrény zárja elromlott. Coroiu nyugodtan végighallgatta a magyarázatot, majd elrendelte, hogy Fischer szolgája az egyik vele jött rabló kíséretében lakatosért menjen, aki jómesszire a város végén lakott. Ez alatt Coroiu sok mindenről elbeszélgetett Fischerrel és a legkisebb félelmet sem árulta el, hogy a szomszédban tartózkodó rendőrség esetleg meglepheti. Négy órába telt, amíg a lakatos megérkezett és rendezte a zárt. Erdemes volt ily sokáig várakozni, mert

Coroiu közel kétmillió leit vitt magdol.

Bucsuzól udvariasan bucsuzott és köszönetet mondott Fischernek a szívélyes vendéglátásért.

*

A legenda azt is tudni vélte, hogy Coroiu csak a gazdagokat rabolja ki, ellenben a szegényeket támogatja. Ennek a brigantinak a jellemében tényleg sok a jó vonás. Az, hogy egyhuron pendült sok paraszttal, beigazolódtott. Egyébként taktikából is jóban volt a paraszttal, elvégre szüksége volt a hírhedt és mindenfelé keresett bandavezérnek segítő társakra, amikor fényes nappal felkereste a 35 ezer lakóssal bíró megyeszékhelyet. Szüksége volt társakra, akik segitet-

ték, letagadták, elbujtatták vagy legalább szemet hunytak viselt dolgai fölött. Coroiu jólelkiségére jellemző a következő epizód:

Amikor az elmúlt télen hol itt, hol ott feltűnt és mindenütt rémületet keltett, megtisztelte látogatásával volt gaskája uriházát is. Volt gazdáját, a kamarai képviselőt nem találta otthon, otthagya tehát a fényképét ezzel a sajátírásu ajánlással: „Ne félj uracskám. Nem bán-talak. Hűséges George Coroiu-d”.

Mindezekből látható, hogy Coroiu nem közönséges rabló, hanem rabló-sztár. A sztár minden allűrjeivel és a nyilvános iránti érzékkel. Csakhogy a mozi hamis rablóromantikájáért revánsként a valóságból csinált egy giccses filmet.

Budapesti levél:

Európai körúton Wallace Beery, a száz kilós, hat láb magas filmsztár

Wallace Beery, a híres filmszínész, aki a „Viva Villa” film cím-szerepében világraszóló sikert aratott, most Hollywoodból átruccant Európába. Először Londonban volt, aztán Bécsbe utazott, ahonnan lerándult Budapestre. Persze nem volt sokáig maradása ennek a nyugtalan embernek és turakocsiján bebarlangolta a magyar vidéket. Való-szinű, hogy

Bucureştibe is ellátogat.

Vidéki csavargásáról visszajövet sikerült elcsipni és nyilatkozatra birni. Ezeket mondta:

— Engem tulajdonképpen csak mint filmszínészt ismernek. Csak kevesen tudják, hogy ezenkívül mi minden vagyok még. Ha elkészül-tem egy filmmel, néhány hétre eltűnök. Senki sem tudja, hol vagyok. Hivatalosan azt híresztelik rólam, hogy ilyenkor szabadságon vagyok. Hogy hol? Arizona erdőiben, bivaly vadászaton. Ott ugyanis biztosan senki sem fog keresni. Ezalatt személyszállító repülőgépet vezetek Los Angelesből San Franciskóba és vissza. Letettem a pilótavizsgát és gyakran ki is használom. Napvédő pápaszemet nyomok az orromra, a sapkát mélyen lehuzom a homlokomra és hetenként háromszor ve-zetem a menetrendszerű járatot. Az emberek gyanútlanul szólítanak miszter Beerynek, de hogy egyuttal „Wally” is vagyok, az eszükbe sem jut.

Beery szívélyes kézszerítését félóra mulva is érezni lehet.

Hat láb magas, száz kiló a súlya. Beery a hollywoodi film-sztárok között a Góliát.

Ha meghívják ebédre, hat személyre szóló menüt tálnak föl neki. Legtöbbször aztán éhesen kel föl az asztaltól. Mosolyogva mondja:

— Fivágaram még a cirkusz-korszaktól datálódik. Akkor sohase kaptam eleget enni, napokig éheztem és porciómat az elefántoknak adtam. Csak így tudtam megnyugtatni őket. Most be kell hoznom a mulasztást.

Beery 16 éves korában meglógott az iskolából, mert szűk volt számára az iskolai pad és mégsem volt szabad kinyújtani a lábait. A Ringling Brothers-ekhez csatlakozott. Cirkuszukkal egész Amerikát bejárták. Nekik volt a legnagyobb szelidített elefánt-csordájuk. Wallynak kellett a cirkusz gyakran rosszkedvű kedvenceit naponta megmosni. A többi fenevad ápolását is rábízta. Egyszer veder jegesvizet öntött egy fekete párdacra. Ennek az összeütközésnek beheggedt nyomai még ma is láthatók az arcán. A balkezét csuklóban akkor ficamította ki, amikor mint cowboy lezuhant egy vad paripáról. Széles orrán láthatók rövid boxoló-pályájának emlékei. Berry a filmen rendszerint olyan szerepeket játszik, amelyeket a valóságban már átélt.

— Kivéve a gangster-szerepeket! — teszi hozzá mosolyogva.

Szinpadi karrierjét mint nőimitátor kezdte. Mint szakdallas hölgy és mindenféle groteszk ruhában jelent meg a szinpadon. Később ilyen szerepeket játszott Chicagóban az első filmstúdiókban. Itt ismerkedett meg első feleségével, Gloria Swansonnal, akitől azóta régen elvált. Azután komikus szerepeket játszott filmen és szinpadon, társulatot szervezett, elment vele Japánba, belebukott a vállalkozásba és egy amerikai tingleitangliban mindent előről kezdett. Akkor tűnt fel, amikor egy rövid filmen rablóvezért játszott. Végre megtalálta a nekivaló szerepet. Mint „gonosz ember” csakhamar népszerű lett. Évekig ő volt az Egyesült Államokban az a színész, akit a legtöbben gyűlöltek. Csak gazembereket és gangsztereket játszott, míg aztán a hangosfilm mint jellemszínésznek megnyitotta az utat a világra szóló hírnév felé. Ma ő a legjobban fizetett férfi-sztár Hollywoodban. És amit illik tudni, megunt a Wall-Street-krachot és milliomos maradt. Azt mondják,

többszörös milliomos.

Óriási gázsikat kapott, milliókat keresett és alig költött el valamit.

Az egyetlen fényűzés, amit megenged magának, nem kerül sokba. Szívesen vadászik és halászik. Arizona erdői fölé repül, leszáll egy tisztáson és egyedül megy szarvasvadászatra. Tábori tűzön süti meg az elejtett vadból a pecsenyéjét, sálóban alszik az erdőben és másnap visszarepül Hollywoodba.

— A benzin potom pénzbe kerül — mondja mosolyogva. — De ezt is megkeresem, ha a szarvaspecsenye megmaradt részét eladom.

Néha Mantanába repül, hogy a vad hegyi patakokban pisztrángot horgásson. De nem szereti a halat és rendszerint eladja a zsákmányt néhány gallon benzinért. Ha igazán üdülni akar, aeroplánon felszáll ezer méternyi magasba, ekkor átadja a gép vezetését a pilótának, végighever az összerakható fekvőszéken, hogy néhány óráig aludjék, mialatt a repülőgép Hollywood fölött kering.

HIRDESSZEN
az „ERDÉLY ÉLET“-ben!

Nincs egyébünk, csak a remény...

(Arad.) Cikksorozatunk, amely rámutatott arra, hogy Arad kereskedelme és ipara sorvad és hogy intézményesen kell segíteni a bajon, nehogy Arad gazdasági élete mezővárosivá süllyedjen le, város-szerterre élénk érdeklődést keltett. *Végre az illetékesek is felelősek a fenyegető veszedelemre, amiről már mindenki beszélt a városban.* A kereskedelmi és iparkamara legutóbbi havi ülésén foglalkozott is a kérdéssel és elhatározta, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel törekedni fog Arad gazdasági életébe új és friss vért ömlesztetni.

Azóta ankétek is folytak a napilapok hasábjain, de még mindig nem merült fel egy életrevaló terv, nem született meg egy megvalósítható ötlet. A városi tanácsban aztán konkrét adatokat is feltártak annak igazolására, hogy

Arad ipara egymásután veszt el fontos pozícióit.

Arad gyárparának egyik legalaposabb ismerője tudomására adta a városnak, hogy az Astrán kívül a közeli jövőben Bucureştibe költözik a Confectio R. T. és minden cáfolat ellenére a fővárosba gravitál a Lengyel Lőrinc-féle butorgyár is.

A menekülés ebből a sorvadó városból nem tagadható le.

Nem lehet ezt a folyamatot szépitni, sem lehet érette az általános gazdasági válságot okolni. Súlyos mulasztás terheli a szemünk látára folyó sorvadásért a vezető köröket, amelyek kised pártpolitikai harcaik és intrikáik miatt semmi egyébgel nem törődnek, ami a város összlakosságának érdekeit előmozdítaná.

A teljes sorvadást természetesen meg lehetne akadályozni. Még pedig elsősorban a sokat emlegetett egészséges és reális iparpártolási politikával, másodsorban pedig az idegenforgalom megalapozására kellene nagy súlyt helyezni.

Haladéktalanul meg kell alakítani az idegenforgalmi bizottságot, amely azonban ne szónoklatokkal és a már közismert tények felsorolásával töltsse el az idejét, hanem termeljen ötleteket és buzogjon a munkakedvtől. Szervezen a bizottság országos kongresszusokat, kulturális előadásokat, művészeti, kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági kiállításokat.

Vegye erélyesen kezébe az „Aradi Hét” eszméjét,

amely eddig minden évben felvetődött és el is temetődött. Természetesen az idegenforgalom megszervezése és anyagi támogatása a város vezetőségének feladata. Nem szabad szűkmarkunak és kishitűnek lenni a torony alatt. Áldozatokat kell hozni a városért, mert ezek az áldozatok idővel busás haszonnal fognak megtérülni.

**Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET”-ben**

Szőnyeg-gangszterek

(Arad.) Az Erdélyi Élet szerkesztősége több erdélyi városból kapott panaszos leveleket, hogy élelmes ügynökök „hazai” perzsaszőnyeget hoznak forgalomba és mint eredetieket, jó drágán sózzák a laikusok nyakába. **Ezek a szőnyeg-szélhámosok mesterséges uton kopottá varázsolják az új szőnyeget, amivel antik látszatot keltenek a vevőkben.** De nemcsak idehaza operálnak szőnyeg-gangszterek, hanem hamisítványaikkal elárasztják a külföldet is. Szinte hihetetlen ravasz trükkel dolgoznak ezek a jósvájdáju zugkereskedők, akik azonfelül, hogy becsapják a hiszékenyeket, ártalmára vannak a tisztességes kereskedelemnek is. Ezekkel szemben tehetetlen a hatóság is, mert a rászedett vevők szégyenükben nem tesznek ellenük feljelentést és igyekeznek minél előbb, súlyos veszteséggel, tovább adni lakásuk „perzsa”-diszein.

Külföldi üzleteiket is alaposan kiagyalt trükkökkel készítik elő. Potom pénzért összevásárolják az itteni készítésű perzsa szövésű szőnyeget, sőt egyesek önálló üzemetek is tartanak fenn, melyekben néhány lei napi-fizetésért vidéki munkáslányokat dolgoztatnak; kellő „szakértelemmel” megpreparálják az árut, hogy elveszítsek friss színüket és szagukat, azután minden egyes darabot lefényképeznek.

A fényképekhez hamis igazoló leveleket mellékelnek, mely szerint a szőnyeg X. Y. főuri családnak, vagy lecsuszott bankvezérigazgatónak birtokában volt, akik a szőnyeget örökölték, vagy drága pénzért vásárolták. A „drága ritkaságokat” azután átcsempészik a határon és Londonban vagy Párisban értékesítik. A romániai „előkelőségektől” származó szőnyegekért tekintélyes összeget vágnak zsebre ezek a szélhámosok.

Valóságos szervezett banda üzi a csalásnak ezt a fajtáját, amire már többször felhívtuk úgy a közönség, mint a hatóságok figyelmét. Ezek a lelkiismeretlen emberek előkelő, ismertnevű főuri családokat kompromittálnak, mert előbb-utóbb mégis csak kiderül, hogy a lefényképezett és okmányokkal felszerelt szőnyegek nem egyebek hitvány hamisítványoknál.

Óvakodjunk a szőnyeg-gangszterektől!

Sportszenzációk a strandon

(Arad.) A strand megszokott képén változást találunk. Vasárnap van, az emberek csoportokban érkeznek a Neptun-fürdőbe. A rekkenő hőség mágnesként vonzza a szabad fürdőbe az emberek százait. Nem is ez a megszokott kép. Ez régi szalon. Az új, a meglepő az, hogy a Neptun-strand aradi oldalán, valamint a vároldali részen is a homok locsolva és gereblyézve van. Az új polgármester, mondják sokan. Ez már igen. *Cofoiu* Romulus dr. nemcsak a város uccáit tisztíttatja, de a strandról sem feledkezik meg. *Vulpe Iosif* és *Tatu Ioan* alpolgármesterek ellenőrző körutra érkeztek a strandra, hogy megvizsgálják, vajjon a személyzet tényleg elvégezte azt a tisztogatási munkát, amelyet feletteseik előirtak nekik.

A két alpolgármester „civilben” jár-kel a fürdő területén és Arguszemekkel végzik ellenőrző munkájukat. Közben összetalálkoznak *Ursu Ioan* dr.-ral, a lemondott polgármesterrel, aki ugyancsak „civilben” van és elkíséri utódjait hivatalos jellegű látogatási körútjukon, közben még hozzájuk csatlakozik *Voiticeanu Aurel* polgármesteri titkár, aki szintén „civilben” sétál a fürdő területén.

Az uszoda előtt kis társaság szórakozik. Tagjai: *Neuman Ede* báró és öccse *Neuman Ferenc* báró, *Stauber János* dr. lapszerkesztő, *Adler Tibor* és *Adler Tiborné*. A közelükben *László Lipót* dr. ügyvéd és felesége napoznak. *Multas Jenő* dr. ügyvédet éppen akkor fedeztük fel, amikor kilépett a strand kapuján. *Bofiac Alexa* dr. ügyvéd, volt polgármester, mint „vendég” szerepel a strandon, civilruhába öltözve csak éppen körülnézni jött. *Gregorovici Stefan* dr. ügyvéd, volt országgyűlési képviselő a homokplázszone hever és a napfürdő közben ujságolvasással szórakozik.

Széndsi Sándor kereskedő felesége is a homokplázszone napozik.

Lusztig Sándor kereskedő neje özv. Bársony Andornéval és Oldh Sándor papirkereskedő feleségével napozik az uszoda előtti egyik padon. Eckstein Béla dr. orvos és felesége, valamint kisleányuk ugyancsak sütkéreznek. Biksz Mór dr. orvos kisleányával szórakozik a homokplázsón. Jegessy Károly, a Textilgyár főtisztviselője feleségével, Fein Katóval az uszodában keresnek hűsülést a rekkenő hőség elől.

Vuia Tiberiu dr. ügyvéd a tuss hideg vizével hűti le magát. Meisl Edit és Meisl Baby versenyt usznak egymással. Palágyi Médit a strandra való érkezésekor fedezték fel. Kupfer Miksa dr. orvos Adám nevű fia Simon Ernő dr. orvossal uszik versenyt az uszodában. Itt látjuk Oravetz Lászlót, az országos hírű kitűnő aradi futballbíró is. Halic Iván, az ismert aradi sakkbajnok is az uszoda hullámai közé menekült a tikkasztó napsugarak elől. Mellette uszik Dénes György, az ugyancsak kitűnő aradi sakkozó is. Ugylátszik a sakkozók még a strandon is megtalálják egymást.

Weisz Sándor, az aradi nolog hitközség népszerű főkantora leányával, Weisz Sárrival strandol. Wiesel dr. orvos feleségével napozik. Stern Péter kötszövgyáros, az ismert sportember, az Aradváros bajnokságáért folyó ping-pong versenyt szemléli nagy érdeklődéssel.

A ping-pong verseny iránt nagy érdeklődés van. A strand közönsége hatalmas tömegben képviselteti magát a versenyen, amelyen az aradi versenyzőkön kívül Timișoara összes nevesebb versenyzője is részt vett.

Az aradi asztali tenisz-válogatott a strandbajnoki versenyek során a timișoarai válogatottal mérkőzött és ennek eredménye a következő: Összeredmény 4:1 az aradiak javára.

Részletes eredmények: Ponta—Wéber 2:0, Jakubovits—Bartha 2:0, Piltz—Taqlich 2:0, Hausler—Kelly 2:1. Az egyetlen timișoarai győzelmet Hausler aratta Kelly aradi játékos felett.

A verseny férfiegyenes számát Ponta nyerte meg Jakubovits előtt. A harmadik helyre Stern és Bartha kerültek.

Örömmel vehetjük, hogy az aradi asztali teniszjátékosaink újabb sikert szereztek Arad sportjának.

Vasárnap nagy érdeklődéssel kísért uszóverseny is volt az aradi strandon. Az aradi uszóbajnokságok részletes eredményei a következők:

5 km. ötös csapatbajnokság: 1. Titanus, 2. CAA. Egyénileg: 1. Schaberger Titanus, 2. id. Bergesz CAA, 3. Kubiczai Titanus, 4. Frank Titanus, 5. Simon CAA, 6. Kirsch CAA, 7. Holló Titanus, 8. Dreucean Titanus, 9. Patzelt CAA, 10. Such CAA. Idő 45 perc. 500 m. senior

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonyságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

sprint: 1. Priszli CAA, 2. Maihai CAA, 3. Simon CAA. 100 m. senior sprint: 1. Mihai CAA, 2. Priszli CAA, 3. Gallai Gloria. 100 m. senior mell: 1. Jánosi Gloria, 2. Leipnicker, 3. Kovács CAA. 100 m. senior hát: 1. id. Bergesz CAA, 2. Priszli CAA. 100 m. junior sprint: 1. Jávor: Macabbi, meglepően nagyszerű eredménye általános feltűnést keltett. 2. Gallai Gloria, 3. Detesan Gloria. 100 m. női melluszás: 1. Raphael Éva CAA, 2. Körmendy Kató FTC, 3. Becker Éva CAA. 100 m. női sprint: 1. Martes Mary Gloria, 2. Raphael Éva CAA, 3. Stiaszny Alice CAA. 50 m. melluszás: 1. Stiaszny Alice CAA, 2. Izsák Panny CAA, 3. Becker Éva CAA. 50 m. sprint: 1. Stiaszny Alice CAA, 2. Izsák Panny CAA. 100 m. sprint fiuk részére 16 éven korig: 1. Oravetz CAA, 2. Régner CAA, 3. Sztójkovcs CAA. 100 m. sprint fiuk részére 14 éves korig: 1. Oravetz CAA, 2. Lénárth CAA, 3. Kőő CAA. 100 m. mell fiuk részére 14 éves korig: 1. Sebestyén CAA, 2. ifj. Bergesz CAA, 3. Oravetz CAA. A nagyszabású uszóverseny pontos és hibátlan rendezéséért Rónay Lajost, a CAA főtitkárát illeti elismerés.

Mi történt a héten?

(Arad.) Miclea Sever dr., a tragikus körülmények között elhunyt kiváló aradi sportember emlékére szombaton és vasárnap „Miclea dr.” kupamérkőzéseket játszottak nagy csapataink: Gloria, AMEFA, CAA, SGA. Különösen az AMEFA új akvizíció felé fordult a figyelem, mert a piros-fekete egyesület hívei igen nagy reményeket fűztek csapatuk „őszi” első szereplése elé. Hogy ezek a remények nem váltak valóra, az kitűnik az alábbiakból:

Szombat délután: A hétköznap ellenére özönlik a nép a Gloria sporttelep felé. Az állásban lévő alkalmazottak, tisztviselők, de maguk a főnökök is szítek, hogy tanui lehessenek az őszi évad komoly harcának. A tribünön már a kora délutáni órákban elfoglalták helyeiket a részvevő egyesületek vezérkarai, a Gloria részéről Blaga Nestor tanár, Lupsa Coriolan sportigazgató, Bujor Truia dr. ügyvéd, azok, akiknek nevüket sikerült feljegyeznünk. Az AMEFA vezetőségi páholyában: Szabó Miklós, Adler Tibor, Adler Tiborné, Neuman Ferenc báró, Markovits Sándor szurkoltak szurkoltak csapatuk győzelméért. A CAA nagyvezérkar: Korányi Barna dr. főorvos, Prokopetz, a fut-

Tisztviselők és tisztviselőnőknek előírást igazolvány-képeit legolcsóbban készíti:

Sándor Jenő
fényképész, a Lutheránus templom mellett, ahol a legmodernebb kivitelű fényképek is készülnek Aradon

Ritter

Mihály
uri fodrászterme

ARAD, Str. Bratianu No. 8.

ballszakosztály elnöke, *Gencsi Béla* a pálya szélén buzditották a csapatukat. Az SGA szimpatikus főtitkára, *Glück Lajos*, a tribün egyik sarkában nézte elkeseredve a Gloria-gólok hullását.

A pályán megkezdődött a Gloria—SGA mérkőzés. Már a 4-ik percben *Fritz* lövése nyomán zörrent meg a háló. A 15. percben ismét a kitörő *Fritz* juttatta a labdát *Bosnyák* kapujába. „*Hü, mi lesz itt!*”, lelkendeztek a futballinnyencek. Hiszen az SGA a kerületi bajnokság győztese tönkreveri a nagy Gloriát. Ez azonban nem következett be, sőt, amint a következőkben kitünik, a tönkrevert csapat ezuttal az SGA volt. A 0:2-ös vezetés után az SGA engedett az iramból és a Gloria csatárok négy gólt rámoltak be az SGA „szentélyébe”, azaz *Löwenberg* által őrzött kapuba. A szünet után folytatódott a gólok hullása és ennek megfelelően egyenes arányban durvult el a meccs. A végén már nem is a labdát, hanem egymást rugták a játékosok, amely talán nem is lenne említésre méltó esemény, hiszen az egymásra való pályázás a játékosok között már megszokott dolog, de a mérkőzés végső eldurvulását, a botrány kirobbanását a meccset lefújó bíró sipjele mentette meg. Ja, a meccset egyébként 8:3-ra nyerte a Gloria.

Ilyen előzmények után, tulfütött hangulatban került sor az örök riválisok, az atléták és a munkáscsapat harcára. Itt azonban tévedtek azok, akik a Gloria—SGA mérkőzés utáni feszült hangulat folytatását várták, mert ezen a mérkőzésen csend, rend és nyugalom, sőt lehet mondani unalom volt. A mérkőzés sorsát eldöntő gólt *Podruschek* lőtte. Ezután a CAA támadt, támadt, támadt és talán még ma is eredménytelenül támadna, ha időközben a játékvezető nem jelezte volna a mérkőzés végét.

Vasárnap: a A Gloria-pályán megszokott kép. Potyanézók a kerítésen, fákön és a domboldalon. Megjegyezni kívánjuk, hogy a nézőtéren is voltak potyanézók, de a fizető nézők száma is nagy volt. A pályán ismét örök riválisok harca volt: a CAA és az SGA küzdöttek egymással. Az SGA megint jól kezdett, de azután receptszerűen, hogy

Bankok, kereskedők, Iparosok figyelmébe!

Mondern könyvkötészetet kiegészítettem **vonalozó intézettel**

Mindennemű üzleti könyvet és vonalozott nyomtatványt a legpontosabban és legjutányosabban készítek. Akta makulatura popirokat **Dávidovits** könyvmagas áron veszek **kötészete**

ARAD, Bul. Regina Maria 24 (Hermann-udvar)

sportnyelven mondjuk: „összecsukódtak” és így a sárga-fehér csapat, a CAA 4:1 arányban győzött.

Következett a Miclea dr. kupadöntője, a Gloria—AMEFA találkozás. Az AMEFA-nak törleszteni valója volt a Gloriával szemben. Hiszen talán már négy év is elmúlt annak, hogy a munkáscsapat győztesen távozott a Gloriával szemben lefolytatott mérkőzés színhelyéről. Igaz, hogy négy év alatt a negyedik meccset vasárnap játszották egymással. Az AMEFA szurkolók nagy reményeket fűztek új összetételű csapatuk: *Sadovszki, Kovács, Csajka, Szurdi, Szabó Béla, Szaniszló II, Cucula, Magold, Szaniszló I, Bellai, Batran* szereplése elé. Ezek a remények azonban kártyavárként omlottak össze, amikor a második félidőben a Gloria *Mercea* és *Körösladányi* révén megszerezte a 2:0 arányú győzelmét. Az AMEFA hívőket most már csak az vigasztalta, hogy a csapatnak kevés volt az edzése és majd a szeptember 29-iki AMEFA—Gloria bajnoki mérkőzésen igyekeznek visszaadni kamatosztól azt a kölcsönt, amelyet a Gloria 2:0 arányú vereség formájában nyújtott át a munkáscsapatnak. A vasárnapi meccsek után, azok a csapatok, amelyek nyertek, két napig örülnek, a vesztesek két napig bánkodnak és ezután szép nyugodtan elfelejtik a legutóbbi küzdelmeket és következnek az új harcok, az új győzelmek, az új vereségek, az új sikerek és az új sikertelenségek és a futball drukker tovább álmélkodhat, tovább gondolkozhat a futballjáték dicsőséges bizonytalanságáról, amely éppen akkor cáfol rá a drukker reménykedéseire, amikor azok már páholyban érzik magukat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egyes szám ára 20 lei
 Magyarországon 60 fill.
 Jugoszláviában 5 dinár
 Csehszlovákiában 4 c. k.
 Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Magyelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 3 lej, hirdetés oldalon 6 lej, — négyzetcm.-ként. Nyiltér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19.
 Telefon: 525.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: Bulevardul Regele Ferdinand 5.

POLITIKA

az Erdélyi Élet görbetükrében

— *Hogy van az, hogy Aradon a legegyszerűbb dolgok megvalósításához sokszor órákig tartó tanácskozások kellenek és a végén még sem biztos, hogy valóban meg is csinálják?*

Egyik országban, ahol még van külön gazdasági minisztérium, a minisztérium portása, mikor reggel a kaput kinyitotta, egy csecsemőt talált a kapu előtt. Nyilvánvaló volt, hogy egy szerencsétlen anya kitette a gyermekét és hová tehetné volna jobb helyre, mint a gazdasági minisztérium kapujába.

A portás zavarba jött, mert nem tudta, hirtelen, mit kell ilyenkor tenni, a rendőrséget kell-e értesíteni, avagy a mentőket kell-e hívni, ebben bizony nem igen volt praxszisa. Bement hát az egyik földszinti osztályba és a tanácsosnak jelentette, milyen ajándékot kapott a minisztérium. A tanácsos ugyancsak tanácstalanul állt a szokatlan probléma előtt és hosszas töprengés után így szólt:

— János, én magam sem tudom, mit kell ilyenkor tenni, legjobb lesz, ha az elnöki osztályban jelenti a dolgot.

A portás azonnal bejelentette az esetet az elnöki osztály vezetésének, aki mindenekelőtt felhozatta magához a porontyot és a kíváncsian odasereglett tisztviselői karhoz fordulva, így szólt:

— Egy bizonyos uraim, még pedig az, hogy ezt a gyereket bizonyosan azért tették ki pont a minisztérium kapujába, mert egész biztosan itt keresendő az apa, jelentkezzen tehát, aki apának érzi magát.

Senki sem jelentkezett.

— Nos, — folytatta öméltósága — miután senkisémet sem jelentkezik, azonban én mégis biztosra veszem, hogy a gyermek apja itt közöttünk van, azt indítványozom, hogy vállaljuk közösen a gyermek apaságát, nevelje fel a gyermeket a minisztérium, ez nem lesz nagy megerőltetés, ha lavonta mindnyájan egy bizonyos kis összeget adunk, fejedelmi nevelést tudunk neki biztosítani.

Általános éljenzés fogadta a főnök szavait, mindnyájan azonnal hozzájárultak a szép és magasztos tervhez, csak egyik fiatal, alig pár hónapja odakerült fiatalember kiáltotta bele az általános éljenzésbe, hogy ő nem járul hozzá a tervhez.

— És miért nem? — kérdezte a méltóságos ur.

— Azért, mert ez a gyerek nem lehet a minisztériumé, az teljesen ki van zárva.

— És miért volna az teljesen kizárva?

— Először is azért, mert ebben a minisztériumban még soha semmi nem lett kész kilenc hónap alatt, másodszor is azért, mert ebben a minisztériumban még semmit sem csináltak szerelemből és harmadszor, mert ebben a minisztériumban mindenki — tehetetlen.

Ujabb

meglepetés

az osztálysorsjáték III-ik
osztályának a huzása

1935 Szeptember 15

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ne hanyagolja el sorsjegyét meg-
ujítani, hogy részt vehessen a
döntő huzáson, amikor is felül
203 millió lesz kisorsolva.

Ardeali és bánáti főárusítások:

Arad :	Banca Goldschmiedt Casa de Păstrare Generala
Braşov :	Alex. Enkelhardt,
Cluj :	Banca Iliescu S. A. Banca de credit Comercial s. a. Economia succ.
Oradea :	Banca Dacia Union
Tg.-Mureş :	Ernest Révész
Timişoara :	Banca Centrala Banca de Scont Banca Timişoarei

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Gépkalkatrész lerakat:

Harangönlőde:

Hönig Testvérek, str. Barițiu 12.

Jéggyárak és sóraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Mețianu 15.

Kaptafagyár:

Szászny József és Fia rt., str. Dna
Balașa 121.

Kötélggyár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagyá-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneș Curcanul
Kőő János, Bul. Reg. Ferdinand
Industria Ciorapilor, Str. Ghiba Birta
16

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piața Avram Iancu

Motor és vagongyár:

„Astra” vagon és mörtygár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Iengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigénipar:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és élesz-
tőgyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorggyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Și-
rianu 15.

Vegyészeti gyár:

„Azuroi”, str. T. Ciotea 19.

Likőrggyár:

„Flora” likőrggyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedő:

Kardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloșca 4.

• Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloșca
14.

Patria fatermelő rt. Calca Radnei.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és butorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szövet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Eilbert József, Bul. Reg. Maria

Kondor, Str. Eminescu

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Aradi Textilgyári lerakai (Eichner
Ákos, új Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán nagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinlázai versenybazár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Eutorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Gépőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

Szigeti Oszkár, Str. Gen. Berthelot

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és lüzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piața Areei

Férőruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botyc, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintizer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatáru kereskedők:

Eles Lily, str. Brătianu
Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.
Hoffmann Ottó, Piața A Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.
Pogyó Árpád, str. Eminescu 13.
Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.
Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 21.
Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.
Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.
Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.
Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.
König és Lázár, str. Bucur 3.
Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu
Friedmann József, P Avram Iancu 16

Női kalapszalón:

Kramer Rózsi, str. Vasile Goldiș 1.

Órás és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand
Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22
Kun József, Bul. Reg. Maria

Sírkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegyrusítók:

Aradi Általános Takarékpénztár
Aradmegyei Takarékpénztár
Ilicscu-bank fiók str., Brătianu
Cultura könyvkereskedés, Fehér-
Kereszt épület.

Szállítók:

Elliás Lipót, str. Eminescu 6.
Gábor Sándor str. Em nescu 24.
Intercontinental, Str. Cloșca 1.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Mețianu
Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.
Klein Sándor, Bul. Reg. Maria
Renouissance, Bul. Reg. Maria
Székely Mihály, str. Gen. Berthelot
Szénássy divatáruház, Bul. Reg. Ferdinand
Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria
2-4-6.
Textil-Central (Németh István), Bul
Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand
23.

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.
Vétes Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Mészraktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldiș
Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegytisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.
Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12

Étterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Lidó”, str. Eminescu
Fleiszig Alfréd, Bul. Reg. Ferdinand 48.

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.
„Dacia”, Bul. Reg. Maria

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.